

Euroopa andmekaitseinspektori arvamuse kokkuvõte, milles käsitletakse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Õiguskaitsekoostöö tugevdamine ELis: Euroopa teabevahetuse mudel (EIXM)”

(Arvamuse täistekst (inglise, prantsuse ja saksa keeles) on Euroopa andmekaitseinspektori veebilehel <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 32/08)

1. Sissejuhatus

1.1. Konsulteerimine Euroopa andmekaitseinspektoriga

1. 7. detsembril 2012 võttis komisjon vastu teatise „Õiguskaitsekoostöö tugevdamine ELis: Euroopa teabevahetuse mudel (EIXM)”⁽¹⁾ (edaspidi „teatis”). Samal päeval võttis komisjon vastu aruande nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsuse 2008/615/JSK (piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega; Prümi otsus) rakendamise kohta⁽²⁾. Kõnealuse aruande kohta ei esitata käesolevas arvamuses eraldi märkusi, vaid seda mainiti konteksti paremaks mõistmiseks.

2. Enne teatise vastuvõtmist anti Euroopa andmekaitseinspektorile võimalus esitada mitteametlikke märkusi. Euroopa andmekaitseinspektor väljendab heameelt selle üle, et mõnda tema mitteametlikku märkust on teatises arvesse võetud.

1.2. Teatise taust ja eesmärgid

3. Stockholmi programmi⁽³⁾ eesmärk on reageerida tulevastele probleemidele ning tugevdada veelgi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala kodanike huvidele ja vajadustele keskenduvate meetmete abil. Programmiga kehtestatakse ELi justiits- ja siseküsimuste prioriteetid ajavahemikuks 2010–2014 ning määratletakse strateegilised suunised õigusloome ja -tegevuse kavandamiseks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu⁽⁴⁾ artikliga 68.

4. Eelkõige tunnistatakse Stockholmi programmis, et teabehalduse ja -vahetuse arendamisel ELi sisejulgeoleku valdkonnas on vaja sidusust ja konsolideerimist, ning kutsutakse nõukogu ja komisjoni rakendama ELi sisejulgeoleku teabehaldusstrateegiat, mis hõlmab tugevat andmekaitse korda. Sellega seoses kutsutakse Stockholmi programmis komisjoni üles hindama ka vajadust Euroopa teabevahetuse mudeli (EIXM) järele, tuginedes ELi teabevahetuse valdkonna olemasolevate vahendite hindamisele. See hindamine peaks aitama kindlaks teha, kas need vahendid toimivad nii, nagu kavandatud, ja täidavad teabehaldusstrateegia eesmärgi⁽⁵⁾.

5. Stockholmi programmi järelmeetmena avaldas komisjon 2010. aasta juulis teatise⁽⁶⁾ (edaspidi „2010. aasta teatis”), milles antakse täielik ülevaade ELi tasandil võetud ja rakendatavatest või kavandatavatest meetmetest, millega reguleeritakse isikuandmete kogumist, säilitamist või piiriülest vahetamist õiguskaitse ja rände haldamise eesmärgil.

6. Vastates Stockholmi programmis esitatud üleskutsele ja tuginedes 2010. aasta teatisele, on käesoleva teatise eesmärk esitada ülevaade, kuidas piiriülene teabevahetus ELis tegelikult toimib, ning soovitada võimalikke parandusmeetmeid.

3. Järeldused

37. Euroopa andmekaitseinspektor hindab üldist tähelepanu, mida on andmekaitsele pühendatud teatises, kus rõhutatakse vajadust tagada andmete kõrgetasemeline kvaliteet, turvalisus ja kaitse, ning tuletab meelde, et olenemata teabevahetuskanalite kombinatsioonist või järjestusest tuleb järgida andmekaitse-, andmeturbe- ja -kvaliteedieskirju ning ka eesmärki, milleks asjaomaseid vahendeid tohib kasutada.

⁽¹⁾ COM(2012) 735 (final)

⁽²⁾ COM(2012) 732 (final)

⁽³⁾ Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel, nõukogu dokument 5731/10, 3.3.2010.

⁽⁴⁾ Euroopa Liidu toimimise leping, (ELT C 83, 30.3.2010, lk 47).

⁽⁵⁾ Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel, nõukogu dokument 5731/10, 3.3.2010, punkt 4.2.2.

⁽⁶⁾ Komisjoni 20. juuli 2010. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Ülevaade teabehaldusest vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal”, KOM(2010) 385 (lõplik).

38. Ühtlasi Euroopa andmekaitseinspektor

- tunneb heameelt teatises esitatud järelduse üle, et vaja ei ole uusi ELi tasandi õiguskaitseseandmebaase ega uusi ELi teabevahetusvahendeid;
- rõhutab vajadust justiits- ja siseküsimuste valdkonna vahendite ja algatuste täieliku hindamismenetluse järele, mille tulemuseks peaks olema terviklik, integreeritud ja hästi struktureeritud ELi teabe- ja teabevahetushalduse poliitika, ning õhutab komisjoni jätkama muude olemasolevate vahendite hindamist;
- õhutab komisjoni kaaluma i) andmekaitsepõhimõtete tõhusust, võttes arvesse tehnoloogilisi muudatusi, suuremahuliste IT-süsteemide arengusuundi ning selliste andmete üha sagedamat kasutamist, mida algselt ei kogutud kuritegevuse vastu võitlemise otstarbel, ning samuti ii) praeguse mittekahtlustatavate isikute laiaulatusliku süsteemse ennetava jälgimise tõhusust avaliku julgeoleku aspektist ja sellise jälgimise tegelikku kasulikkust kuritegevuse vastu võitlemisel; see peaks aitama kujundada tervikliku, integreeritud ja struktureeritud ELi teabe- ja teabevahetushalduse poliitika kõnealusel valdkonnas;
- rõhutab, et käimasolevad arutelud direktiivi ettepaneku üle ei tohi takistada komisjoni koostamast ülevaadet andmekaitseprobleemidest ja -ohtudest ning kehtiva õigusliku tausta võimalikest täiustustest, ning soovib kasutada neid arutelusid, mis käsitlevad eelkõige kahtlustatavate ja mittekahtlustatavate isikute andmete töötlemise eristamist, et arendada Euroopa teabevahetusmudelit;
- toetab täielikult vajadust vaadata läbi olemasolevad vahendid, et viia need kooskõlla kavandatud direktiiviga, ja õhutab komisjoni võtma täiendavaid meetmeid;
- õhutab komisjoni jätkama olemasolevate vahendite hindamist paralleelselt nende täieliku rakendamisega ja pärast seda;
- soovib, et suunistes, mida nõukogu koostab teabevahetuskanalite valiku kohta, võetaks arvesse otstarbe piiramise ja vastutusaladega seotud tagajärgi;
- õhutab komisjoni selgemalt põhjendama, miks valiti vaikumisi teabevahetuskanaliks SIENAt kasutav Europoli kanal, ning hindama, kas see valik on kooskõlas lõimitud eraelukaitse põhimõttega;
- avaldab rahulolu selle üle, et teatises on meelde tuletatud, et teavet tohib tegelikult vahetada ja kasutada üksnes siis, kui see on õigusaktide alusel lubatud ja kui järgitakse andmekaitse-eeskirju, ning kutsub komisjoni üles töötama välja ühtsete kontaktpunktide ühtlustatud tingimused, millega tagatakse, et kõikides liikmesriikides on ühesugused nõuded, mis kaitsevad üksikisikuid tõhusalt;
- soovib lisada komisjoni ettenähtud kavasse ja liikmesriikide pakutavatesse koolitustesse infoturbe- ja andmekaitsekoolituse.

Brüssel, 29. aprill 2013

Euroopa Andmekaitseinspektor

Peter HUSTINX
